

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ EDITORIAL

Η αναγκαιότητα της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας για ένα αποτελεσματικό σύστημα υγείας

Είναι τεκμηριωμένο ότι συστήματα υγείας που βασίζονται στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας (ΠΦΥ) παρέχουν κλινικά αποτελεσματικότερη, όσο και αποδοτικότερη φροντίδα από εκείνα με πτωχό προσανατολισμό στην ΠΦΥ, ενώ παράλληλα φαίνεται να προάγουν την κοινωνική δικαιοσύνη και να περιορίζουν τις ανισότητες στην υγεία.

Η ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στις υπηρεσίες υγείας, ένας επιθυμητός στόχος και υψηλή προτεραιότητα για τα σύγχρονα συστήματα υγείας, απαιτεί ένα σύστημα υγείας με εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό, προσιτές τεχνολογίες στην υπηρεσία του ασθενούς και μια ισχυρή ΠΦΥ στο επίκεντρο των υπηρεσιών αυτών, για την παροχή φροντίδας πρώτης επαφής, εστιασμένης στο άτομο και στην οικογένειά του, μακροχρόνιας, συντονισμένης και ολιστικής, προσανατολισμένης στην κοινότητα.

Σχετικά με την κατάσταση της ΠΦΥ στην Ελλάδα σήμερα, τα βασικά χαρακτηριστικά της εντοπίζονται στα ελλείμματα στην πρόσβαση, στη συνέχεια στη φροντίδα, στον συντονισμό και στη διασύνδεση των υπηρεσιών υγείας. Με το μεγαλύτερο έλλειμμα να καταγράφεται στη φροντίδα ασθενών με πολυνοσηρότητα, με χρόνια νοσήματα σε προχωρημένο στάδιο που αναζητούν υπηρεσίες υποστήριξης κατ' οίκον, ανακουφιστικής φροντίδας και αποκατάστασης. Παράλληλα, απουσιάζει η διασύνδεση των υπηρεσιών ΠΦΥ με αυτές της δημόσιας υγείας, της ψυχικής υγείας και της κοινωνικής φροντίδας.

Η Ελλάδα αποτελεί την 5η χώρα σε ταχύτητα δημογραφικής γήρανσης παγκοσμίως, το 40,8% του πληθυσμού της θα είναι ηλικίας >60 ετών το 2050, ποσοστό >50% των χρόνιων ασθενών πάσχουν από περισσότερα του ενός νοσήματα, το 50% των νοσοκομειακών κλινικών καλύπτονται από άτομα >70 ετών και παράλληλα η Ελλάδα έχει τον τρίτο

χαμηλότερο δείκτη γεννήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η εφαρμογή του θεσμού του Προσωπικού Ιατρού έρχεται να συμβάλλει στην αναμόρφωση του συστήματος υγείας με όρους ισότιμης και ποιοτικής πρόσβασης στις υπηρεσίες. Ο Προσωπικός Ιατρός, με εγγεγραμμένο πληθυσμό ευθύνης, παρέχει ολοκληρωμένη και συνεχή φροντίδα στο άτομο, με σκοπό την πρόληψη των ασθενειών, την προαγωγή της υγείας, την έγκαιρη διάγνωση, τη θεραπεία, την αποκατάσταση και την ανακουφιστική φροντίδα. Ο Προσωπικός Ιατρός είναι η πρώτη επαφή του πολίτη με τις υπηρεσίες υγείας και τον καθοδηγεί μέσα στο σύστημα υγείας, αποτελώντας τον προσωπικό του σύμβουλο με ανθρωποκεντρική προσέγγιση, με την υποστήριξη του ασθενούς, της οικογένειας και των φροντιστών. Στόχος της μεταρρύθμισης της ΠΦΥ είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου παροχής υπηρεσιών, με την εγγραφή του συνόλου του πληθυσμού σε Προσωπικό Ιατρό να είναι πρωταρχικής σημασίας.

Στην εν λόγω κατεύθυνση θα πρέπει να ενισχυθούν οι δυνατότητες που παρέχει ο ψηφιακός μετασχηματισμός στην υγεία, με την ενδυνάμωση των κόμβων ΠΦΥ και την ανταπόκριση στις ανάγκες των ασθενών που επιθυμούν πρόσβαση στα δεδομένα υγείας τους, τα οποία θα πρέπει να τους ακολουθούν στο ταξίδι τους στην αναζήτηση φροντίδας, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα και την ασφάλεια της παρεχόμενης φροντίδας. Στις δυνατότητες αυτές περιλαμβάνονται η ανάπτυξη του συστήματος παραπομπών σε εξειδικευμένους ιατρούς και στη δευτεροβάθμια φροντίδα, η επέκταση του συστήματος ηλεκτρονικών ραντεβού με κάλυψη όλων των μονάδων ΠΦΥ και των εξωτερικών ιατρείων των νοσοκομείων, η επέκταση της υποχρέωσης ενημέρωσης του Ατομικού Ηλεκτρονικού Φακέλου Υγείας (ΑΗΦΥ), όχι μόνο από τον Προσωπικό Ιατρό αλλά από κάθε ιατρό και επαγγελματία υγείας που παρέχει φροντίδα στον ασθενή για κάθε χρόνια ή οξεία κατάσταση υγείας, η διαλειτουργικότητά του με άλλους φακέλους και αποθετήρια δεδομένων των ασθενών, η υποστήριξη της εξ αποστάσεως παροχής υπηρεσιών και η παροχή ολοκληρωμένης φροντίδας των χρονίως πασχόντων με εφαρμογή θεραπευτικών πρωτοκόλλων και μητρώων ασθενών. Και βέβαια, η χρηματοδότηση, η

στελέχωση και η επένδυση στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, η ενίσχυση της διεπαγγελματικής συνεργασίας στις Ομάδες Υγείας, η αναγνώριση της αξίας και του συμπληρωματικού χαρακτήρα δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και η εκπαίδευση.

Στην προσπάθεια ένταξης περισσότερων ιατρών στον θεσμό του Προσωπικού Ιατρού ίσως η Πολιτεία να συζητήσει πρακτικές κινήτρων άλλων συστημάτων υγείας (όπως στο Ηνωμένο Βασίλειο αλλά και στην Κύπρο), με την εφαρμογή ενός νέου, πλουραλιστικού συστήματος αποζημίωσης των ιατρών στην ΠΦΥ, στο πλαίσιο ενός συμβολαίου με τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) και στη βάση ενός σύνθετου συστήματος, το οποίο θα περιλαμβάνει «κατά κεφαλή» αμοιβή και επί πλέον αμοιβή συνδεδεμένη με τα αποτελέσματα στη βάση της διαχείρισης επιλεγμένων χρόνιων νοσημάτων, πολλαπλών προβλημάτων υγείας, την υποστήριξη δράσεων πρόληψης κ.λπ.

Στην 6η ειδική εκδήλωση στη μνήμη του Ακαδημαϊκού Δ. Τριχόπουλου, στο πλαίσιο του 50ού Πανελληνίου Ιατρικού Συνεδρίου τον Μάιο του 2024, δόθηκαν οι δύο διαλέξεις που παρουσιάζονται στο παρόν αφιέρωμα, με αναφορές στη μεγάλη πνευματική κληρονομιά που μας άφησε ο αείμνηστος Δάσκαλος και Ακαδημαϊκός. Στην πρώτη διάλεξη από τον καθηγητή κ. Χ. Λιονή, με τίτλο «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας: Ακρογωνιαίος λίθος για την ευζωία, τις υπηρεσίες και την έρευνα στη Δημόσια Υγεία», τίθεται το βασικό ερώτημα που διαπνέει το κείμενο, δηλαδή τι χρειαζόμαστε για την ανάδειξη της Πρωτοβάθ-

μιας Φροντίδας Υγείας ως ακρογωνιαίου λίθου για την ευζωία των πολιτών και τη σύζευξη με τη Δημόσια Υγεία, ως απαραίτητη γέφυρα στη θεμελίωση ενός συστήματος υγείας που στοχεύει στην προαγωγή της υγείας τους. Στη δεύτερη διάλεξη από τον καθηγητή κ. Κ. Σουλιώτη, με τίτλο «Η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας ως διαρκής προτεραιότητα (και εκκρεμότητα) της πολιτικής υγείας στην Ελλάδα», επιχειρείται μια ερμηνεία της αντίφασης μεταξύ της αδυναμίας ολοκλήρωσης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στην Ελλάδα και της συχνής ανάδειξης του στόχου αυτού σε προτεραιότητα της πολιτικής υγείας. Επί πλέον, ο ομιλητής καταθέτει προτάσεις και προϋποθέσεις για την οργάνωση και τη λειτουργία ενός δίκαιου, αποτελεσματικού, αποδοτικού και ανθρωποκεντρικού συστήματος Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Αναμφίβολα, η ΠΦΥ συνιστά διαχρονικά το μεγαλύτερο «στοίχημα» για την πολιτική υγείας στη χώρα μας. Οι αρχές και οι αξίες που διατρέχουν το έργο του Ακαδημαϊκού Δ. Τριχόπουλου αποτελούν σημείο αναφοράς κατά τη διαρκή επιστημονική συζήτηση για την ΠΦΥ.

E. Θηραΐος

MD, MSc in Public Health, PhD

Γενικός/Οικογενειακός Ιατρός,
Διευθυντής ΕΣΥ – Κέντρο Υγείας Βάρης,
Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης,
Οργανισμός Διασφάλισης
της Ποιότητας στην Υγεία (ΟΔΙΠΥ ΑΕ),
Πρόεδρος Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών

ABSTRACT

The necessity of Primary Health Care for an effective health system

E. THIREOS

General Practitioner/Family Physician, Director of National Health System, Head of General Directorate, National Agency for Quality Assurance in Health SA, President of Athens Medical Society, Athens, Greece

Archives of Hellenic Medicine 2025, 42(5):583–584

Corresponding author:

E. Thireos, President of Athens Medical Society, Athens, Greece
23 Meandrou street, 115 28 Athens, Greece
e-mail: ethireos@gmail.com